

instytut muzyki i tańca

I Kongres Tańca

Raport o stanie tańca w Łodzi i województwie łódzkim

2011

Oprac. Sonia Nieśpiałowska-Owczarek

Copyright -(c) Instytut Muzyki i Tańca 2011

I KONGRES TAŃCA

RAPORT O STANIE TAŃCA W ŁODZI I WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Spis treści

1. Wstęp historyczny.....	3
2. Wykaz i charakterystyka działających podmiotów wraz ze stanem infrastruktury.....	5
2.1. Szkoły i uczelnie.....	5
2.2. Artyści indywidualni, grupy, zespoły.....	7
2.2.3. Taniec współczesny.....	7
2.2.4. Balet i jazz	10
2.2.5. Taniec ludowy i dawny.....	11
2.3. Organizacje pozarządowe.....	15
2.4. Teatry instytucjonalne i prywatne.....	16
3. Wykaz teatrów, scen i innej infrastruktury tańca.....	18
4. Podsumowanie i krótka analiza dynamiki zmian.....	18
5. Sugestie dotyczące możliwości rozwoju regionalnego i infrastruktury.....	20

1. Wstęp historyczny

Działalność pierwszych zespołów i instytucji związanych z tańcem, które dziś współtworzą życie kulturalne miasta i regionu, rozpoczęła się w pierwszych latach powojennych. Teatr Muzyczny w Łodzi pierwszą premierę dał przy ul. Nawrot w 1945 r., a wkrótce siedzibą teatru – na okres 19 lat – stał się budynek przy ul. Piotrkowskiej 243. W 1964 roku Teatr rozpoczął działalność w obecnej siedzibie.

Zespół Tańca Ludowego Harnam, najstarszy tego typu zespół w Polsce, powstał w Łodzi w 1947 roku. W 1954 swą działalność rozpoczął zespół Opery Łódzkiej, który w gmachu Teatru Wielkiego przy placu Dąbrowskiego działa od 1967 roku; rok później odbył się pierwszy międzynarodowy festiwal Łódzkie Spotkania Baletowe, obecnie najważniejszy festiwal baletowy w Polsce. Na przełomie lat 50. i 60. powstały dwa kolejne **zespoły ludowe**: ZPiT w Dobroniu i zespół ludowy w Łowiczu, od roku 1985 działający pod nazwą „Koderki”. W 1970 roku w Łodzi działalność zainicjował ZPiT „Anilana”. W 1975 powstała Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Feliksa Parnella, dziś jedna z pięciu tego typu placówek w Polsce. W tym samym roku w Sieradzu powołano ludowy zespół tańca ZPiT „Sieradzanie”. W latach 80. powstały trzy kolejne zespoły ludowe: ZPiT „Łódź”, AZPiT „Kujon”, jedyny studencki zespół folklorystyczny w akademickiej Łodzi, oraz ZPiT „Kalina” w Domaniewicach. W 1989 roku Warsztaty Folklorystyczne w Łodzi zyskały wymiar międzynarodowy.

W roku 1995 powstał w Łodzi **Instruktorski Kwalifikacyjny** – kurs dla pedagogów tańca pod patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W latach 90. działały w Łodzi dwa amatorskie zespoły tańca współczesnego – Zespół Tańca Współczesnego „Busters” założony w 1991 roku przy Młodzieżowym Domu Kultury Łódź – Bałuty, który obecnie zajmuje się tańcem nowoczesnym, oraz istniejący do dziś **Teatr Tańca PRO**, założony w 1997 roku przez Katarzynę Martykę.

W ciągu ostatniej dekady powstały dwa zespoły tańca ludowego **Akademicki Zespół Folklorystyczny Mazowieckiej Wyższej Szkoły Humanistyczno-Pedagogicznej „Masovia”** (2001) oraz **zespół ludowy w Bałdzychowie** (2007). W Uniejowie od 2008 roku działa **zespół tańca dawnego „Dworzanie”**. W Łodzi z inicjatywy Radosława Stępniaaka powstała **GrUPa SKŁaD** (2005), której głównym polem zainteresowań jest połączenie kultury hip-hopu i teatru ruchu.

W 2007 roku **Stowarzyszenie Teatralne CHOREA** wraz z **Łódź Art Center** i Urzędem Miasta Łodzi utworzyło **Fabrykę Sztuki**, w której stała działalność rozpoczął Teatr Chorea. W tym samym roku **Akademia Muzyczna w Łodzi** uruchomiła studia niestacjonarne I stopnia o specjalizacji choreografia i techniki tańca. Rok później studia zaoczne o specjalności tancerz-choreograf utworzono na prywatnej uczelni AHE (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna) na kierunku Kulturoznawstwo. W latach 2007-2008 w klubokawiarni „Mała litera” prowadzonej przez Fundację Biblioteka Babel odbywały się cykliczne spotkania na temat tańca współczesnego organizowane przez Martę Kulę.

Na początku 2008 roku w dawnym kinie „Przedwiośnie” swoją działalność zainaugurował prywatny **Teatr V6**. W tym samym roku w Łodzi zaczęła aktywnie działać niezależna grupa Szarobarwni Szamani, promująca kontakt improwizacjiⁱ, założony również został portal ContactImprovisation.eu. Pod koniec 2008 roku z Łodzią na stałe związali się Jacek

Owczarek i Sonia Nieśpiałowska-Owczarek, prowadzący w Warszawie od 2003 roku **Fundację Kino Tańca**. W lutym 2009 Jacek Owczarek założył **Akademicki Teatr Tańca / Pracownię Fizyczną**, działający przy Akademii Muzycznej w Łodzi. W tym samym czasie z inicjatywy Zbigniewa Brzozy, ówczesnego dyrektora artystycznego, **Teatr Nowy im. Kazimierza Dejmka** nawiązał współpracę z **Leszkiem Bzdylem i Teatrem Dada von Bzdülów** z Gdańska. W sezonie 2008/2009 w programie **NOWY DADA** pokazano repertuar Teatru Dada von Bzdülów. Leszek Bzdyl zaprosił także troje artystów, tj. Izabelę Chlewińską, Jacka Owczarka oraz Krzysztofa Skolimowskiego, do współtworzenia spektaklu tańca *Przed południem, przed zmierzchem* w reżyserii Piotra Cieplaka. Niezmiernie wysoka frekwencja spektakli teatru tańca w programie **NOWY DADA** dowiodła, że taniec może znaleźć stałe i ważne miejsce w ofercie kulturalnej miasta. Jednocześnie decyzję o związaniu się z Łodzią podjął również choreograf i pedagog **Witold Jurewicz, założyciel i dyrektor Teatru Tańca „Alter” z Kalisza**.

W ciągu trzech lat (2007-2009) do Łodzi przyjechało na stałe kilkudziesięciu młodych tancerzy oraz niezależnych artystów. Obecność uznanych pedagogów i choreografów dała młodym tancerzom nadzieję na regularne zajęcia i perspektywy tworzenia spektakli, jakich nie ma w innych miastach Polski. Sytuacja ta stwarzała także nowe możliwości dla tancerzy i choreografów od lat związanych z Łodzią.

W 2010 powstały nowe cykliczne projekty: **„Łódź w Ruchu” Marty Kuli i „Otwarte Studium Improwizacji” Konrada Szymańskiego. Krzysztof i Anna Skolimowscy** zaczęli własną działalność jako **„Ananda”**, jednocześnie uczestnicząc w projektach m.in. Pracowni Fizycznej.

W czerwcu 2010 łódzkie środowisko tańca wysunęło inicjatywę utworzenia we współpracy z władzami Miasta centrum tańca współczesnego – nowej instytucji lub przestrzeni działającej pod patronatem istniejącej instytucji kultury, której bieżąca działalność będzie współfinansowana ze środków publicznych. Powstał również raport o tańcu współczesnym w Łodzi, zapadła decyzja środowiska o zrzeszeniu się w jednej organizacji. **Stowarzyszenie twórców, tancerzy, pedagogów i menadżerów tańca MOVIN’ ŁÓDŹ** tworzą: Pracownia Fizyczna, Teatr Tańca Alter, Teatr Tańca Pro, Grupa SkłAd, contactimprovisation.eu, Fundacja Kino Tańca, „Ananda” oraz najmłodszy łódzki projekt – Grupa KIJÓ.

2. Wykaz i charakterystyka działających podmiotów wraz ze stanem infrastruktury

2.1. Szkoły i uczelnie

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

ul. Gdańska 32

90 - 716 Łódź

www.amuz.lodz.pl

e-mail: choreografia@amuz.lodz.pl

Akademia Muzyczna jako pierwsza uczelnia w Łodzi uruchomiła w 2007 roku studia niestacjonarne I stopnia na Wydziale Wokalno-Aktorskim o specjalizacji choreografia i techniki tańca. Czas trwania nauki to sześć semestrów. Wykładowcami przedmiotów praktycznych są m.in. Witold Jurewicz, Jacek Owczarek oraz Anna Wytych-Wierzgacz. Kierunek, który od początku cieszył się ogromnym zainteresowaniem (średnio 120 kandydatów z całego kraju na każdy z czterech naborów, w roku 2011 odbędzie się piąty nabór), jest pierwszym krokiem do stworzenia silnego akademickiego ośrodka tańca i ufundowania studiów dziennych i magisterskich. Obecnie Akademia Muzyczna co drugi weekend korzysta z sal w Szkole Baletowej.

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

ul. Rewolucji 1905 r. nr 64

90-222 Łódź

www.ahe.lodz.pl/taniec

e-mail: uczelnia@ahe.lodz.pl

W 2008 roku na prywatnej uczelni AHE utworzono studia niestacjonarne I stopnia – specjalność tancerz-choreograf na Wydziale Artystycznym, (kierunek kulturoznawstwo). Zajęcia odbywają się w salach AHE.

Instruktorski Kurs Kwalifikacyjny

Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych

ul. Zachodnia 54/56

90-403 Łódź

www.aoia.pl/kursy

e-mail: ikklodz@interia.pl

Powstały w roku 1995 z inicjatywy Elżbiety Binkowskiej, trwający 2,5 roku kurs (specjalizacje taniec współczesny, taniec towarzyski, taniec jazzowy), po ukończeniu którego otrzymuje się dyplom wydany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Narodowe Centrum Kultury. Uprawnia on do wykonywania zawodu instruktora tańca w kraju i za granicą. IKK rozpoczął swoją działalność w Łódzkim Domu Kultury, a od 2007 roku odbywa się w Akademickim Ośrodku Inicjatyw Artystycznych (na potrzeby zajęć wynajmowane są tam sale). Ramowy program instruktorskich kursów kwalifikacyjnych dla tancerzy stworzył Witold Jurewicz, przez wiele lat były one jedyną formą zawodowego kształcenia w dziedzinie tańca współczesnego.

Autorska Szkoła Musicalowa Macieja Pawłowskiego

Teatr V6

ul. Żeromskiego 74/76

90-525 Łódź

www.szkoła-musicalowa.pl

Od 2007 roku działa łódzki oddział prywatnej Autorskiej Szkoły Musicalowej Macieja Pawłowskiego. Szkoła współpracowała z Teatrem Muzycznym w Łodzi, obecnie zajęcia i spektakle jej uczniów odbywają się w Teatrze V6. Maciej Pawłowski jest absolwentem Akademii Muzycznej w Łodzi, kompozytorem, dyrygentem, aranżerem, kierownikiem muzycznym Teatru Muzycznego Roma w Warszawie.

Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Feliksa Parnella

ul. Wrocławska 3/5,

91-052 Łódź

www.osblodz.pl

osblodz@neostrada.pl

Powstała w 1975 roku jako jedna z pięciu państwowych szkół baletowych w Polsce i jedyna w województwie łódzkim. Oprócz wykształcenia artystycznego uczniowie zdobywają w niej wykształcenie ogólne. Dyrektorem szkoły od 2004 roku jest Magdalena Sierakowska. Szkołę kończy co roku średnio dziesięciu absolwentów.

Niepubliczna Szkoła Baletowa – Szkoła Sztuki Tańca w Łodzi

ul. Sterlinga 26 (budynek AHE)

90-212 Łódź

www.nsbaletowa.pl

sekretariat@nsbaletowa.pl

Prywatna szkoła prowadzona od 2010 w systemie zajęć popołudniowych (przedmioty zawodowe). Dyrektorem jest Elżbieta Wiśniewska, od 1996-2010 związana Akademią Formy i Tańca „Odoriko” w Łodzi.

Komercyjne szkoły tańca

W Łodzi istnieje także kilka znanych komercyjnych szkół tańca, prowadzących własne grupy i formacje, kształcących tancerzy w różnych stylach tanecznych.

2.2. Artyści indywidualni, grupy, zespoły

2.2.3. Taniec współczesny

Teatr tańca PRO

www.myspace.com/teatr.tanca.pro

e-mail: magpasz@wp.pl

adres do korespondencji:

Ośrodek Teatralny Łódzkiego Domu Kultury,

ul. Traugutta 18, 90-113 Łódź

www.ldk.lodz.pl/home/Page/36

Teatr Tańca PRO (Pracownia Ruchu Otwartego) został założony w 1997 roku przez Katarzynę Martykę, od 2007 roku kierowany jest przez **Magdalenę Paszkiewicz i Justynę Sobieraj-Bednarek**, w stałej współpracy z Agą Wasilewską (fotografia, grafika). TT PRO tworzy autorskie spektakle, realizuje również wspólne przedsięwzięcia z innymi teatrami (Teatr ART.51, „Dziewięćsił”, Pracownia Fizyczna) oraz niezależne projekty. W swojej pracy tancerze bazują na szeroko pojętej technice tańca współczesnego i improwizacji. W 2005 roku grupa założyła stowarzyszenie. Na potrzeby prób Łódzki Dom Kultury w wyznaczonych godzinach udostępnia sale.

GrUPa SKŁaD

www.grupasklad.pl

sklad@grupasklad.pl

GrUPa SKŁaD powstała w 2005 roku z inicjatywy Radosława Stępnika. Głównym polem jej zainteresowań jest kultura hip-hop, teatr ruchu i fuzja obu tych dziedzin. Działalność SKŁaDu to m.in. edukacja z zakresu ruchu i tańca, animacja kultury, produkcja choreografii i spektakli na terenie całej Polski. Grupa zrzesza dziś 8 osób, w tym 6 nauczycieli, tancerzy i choreografów oraz 2 DJ-ów. Członkowie SKŁaDu, oprócz działalności na rzecz grupy, skupiają się także na indywidualnym rozwoju, biorąc udział w rozmaitych przedsięwzięciach. GrUPa SKŁaD nie posiada stałego miejsca do pracy, każdorazowo wynajmując sale na potrzeby prób bądź organizacji swoich projektów.

Szarobarwni Szamani, contactimprovisation.eu

Założycielami nieformalnej grupy Szarobarwni Szamani są **Sebastian Flegiel** i **Michał Ratajski**, którzy obecnie działają niezależnie, prowadząc i organizując warsztaty kontakt improwizacji, zapraszając do Łodzi pedagogów oraz organizując otwarte jamy w Łodzi i innych miastach Polski. W 2008 roku stworzyli portal internetowy www.contactimprovisation.eu mający na celu promocję kontakt improwizacji; portal zawiera na bieżąco aktualizowane kalendarium warsztatów na całym świecie, a także sylwetki pedagogów, galerię zdjęć, forum i newsletter.

Twórcy Contactimprovisation.eu każdorazowo starają się o salę dla swych działań; od 2008 lekcje, jamy i warsztaty były organizowane gościnnie w Fabryce Sztuki w Łodzi, szkole tańca Project Salsa lub we współpracy z Pracownią Fizyczną.

Sebastian Flegiel/Centrum CI

www.beingincontact.blog.pl

Sebastian@contactimprovisation.eu

Cykl warsztatów, jamów, spotkań, wieczorów filmowych pod nazwą Centrum CI, który prowadzi: pedagog kontakt improwizacji Sebastian Flegiel oraz Agata Żyźniewska. Wydarzenia organizowane są w Łodzi (wynajem sali) oraz w innych miastach Polski.

Grupa Kijo

Michał@contactimprovisaion.eu

Sześciosobowa grupa tancerzy, założona przez Michała Ratajskiego pod koniec 2010 roku skupia się na działaniach na gruncie improwizacji, kontakt improwizacji, tańca fizycznego. Grupa wynajmuje salę gimnastyczną.

Pracownia Fizyczna (przedtem: Akademicki Teatr Tańca)

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

ul. Gdańska 32

90 - 716 Łódź

www.amuz.lodz.pl

e-mail: pracowniafiz@gmail.com

Grupa założona przez **Jacka Owczarka** w lutym 2009 roku przy Akademii Muzycznej w Łodzi jako Akademicki Teatr Tańca. Pracownia Fizyczna bazuje na improwizacji i technikach tańca współczesnego. Repertuar PF obejmuje trzy spektakle zrealizowane przez Jacka Owczarka i dwie rekonstrukcje spektakli Witolda Jurewicza. Z PF związanych jest 25 tancerzy, z których większość gra w spektaklach.

Dotychczas spektakle Pracowni pokazywane były w Łodzi, Warszawie, Mrągowie, Śremie, Kaliszu i Gdańsku.

PF nie posiada stałego miejsca prób i sceny. Od 2009 roku do chwili obecnej Akademia Muzyczna wynajmowała salę na potrzeby zajęć i prób kilka razy w tygodniu w 3 kolejnych lokalizacjach. PF każdorazowo wynajmuje scenę na potrzeby przedstawień. W 2010 roku PF była jednym z inicjatorów utworzenia w Łodzi centrum tańca współczesnego ze stałą siedzibą i sceną oraz powołania stowarzyszenia MOVIN' ŁÓDŹ.

Twórcy:

Jacek Owczarek – choreograf, tancerz i pedagog. Od 2007 roku jest pedagogiem improwizacji tańca i kontakt improwizacji na Akademii Muzycznej w Łodzi. Od 1996 uczy tańca i kontakt improwizacji na warsztatach ogólnopolskich, międzynarodowych i kursach instruktorskich oraz w PPSKAK w Kaliszu. W latach 1994-2003 zatańczył w kilkunastu spektaklach Teatru Tańca ALTER Witolda Jurewicza. Brał udział w międzynarodowych projektach, współpracował z Teatrem Bretoncaffe w Warszawie, oraz przy filmach Michała Tywoniuka i Darii Kopiec. Tworzył ruch sceniczny i występował w przedstawieniach teatralnych m.in. w Teatrze Dramatycznym w Warszawie, Teatrze Starym w Krakowie, Teatrze Nowym w Łodzi.

„Ananda”/Krzysztof i Anna Skolimowscy
kskolim@o2.pl

„Ananda” jest firmą założoną w 2010 roku przez tancerzy i instruktorów tańca Annę i Krzysztofa Skolimowskich, absolwentów AWF, którzy jako tancerze współpracowali z teatrem tańca ART, Pracownią Fizyczną, Teatrem Brettoncaffe, Teatrem Tańca Alter, Teatrem Nowym w Łodzi, Teatrem Dramatycznym w Warszawie, Filharmonią Łódzką, Fundacją Art of Living, Teatrem Muzycznym w Łodzi. Główną płaszczyzną działalności Anandy jest udział jej założycieli w spektaklach, tworzenie, produkcja i promocja spektakli, organizacja warsztatów oraz działalność społeczna. Każde z nich niezależnie bierze także udział w projektach tanecznych.

Teatr Tańca „Alter” i Witold Jurewicz
www.alter.ppas.pl
alter@plusnet.pl

Teatr Tańca „Alter” został założony w 1985 roku przez **Witolda Jurewicza**. Projekty Teatru powstają w oparciu o indywidualny ruch tancerzy i ich własne poszukiwania.. Do 2009 roku siedzibą teatru był Młodzieżowy Dom Kultury w Kaliszu. Do Łodzi Teatr przeniósł się w 2009 roku, i obecnie teatr nie posiada stałej siedziby, a jego członkowie pracują niezależnie. Ostatnia produkcja, *Kochankowie*, powstawała w przestrzeniach wynajętych.

Twórcy:

Witold Jurewicz – pedagog tańca, choreograf, reżyser, performer, wykładowca Akademii Muzycznej w Łodzi, Państwowego Pomaturalnego Studium Kształcenia Animatorów Kultury w Kaliszu i kursów instruktorskich w całym kraju. Założyciel, dyrektor artystyczny i choreograf Teatru Tańca Alter. W latach 1992-2008 dyrektor artystyczny Międzynarodowych Prezentacji Współczesnych Form Tanecznych w Kaliszu (17 edycji) oraz Ogólnopolskich Warsztatów Tańca Współczesnego, na których uczyli najlepsi wykładowcy z Polski i z zagranicy (40 edycji). Współpracuje z teatrami dramatycznymi w całej Polsce jako choreograf, autor ruchu scenicznego i aktor. Bierze udział w licznych projektach tanecznych i teatralnych. Jest autorem programu nauczania tańca współczesnego i teorii ruchu, twórcą autorskiej techniki ruchu.

Z Teatrem związana jest **Aleksandra Ścibor** – tancerka, performerka, tłumaczka i pedagog. Zajmuje się tańcem współczesnym, improwizacją i kontakt improwizacją, ruchem naturalnym i tańcem fizycznym. Związana z contactimprovisation.eu. Od 2009 uczestniczy w projektach programu Stary Browar Nowy Taniec: Alternatywnej Akademii Tańca, w spektaklu *Happy*. Rezydentka *Solo projekt* 2011.

Łódź w Ruchu

www.lodzwruchu.weebly.com

kmarta1@gmail.com

Działalność projektu Łódź w Ruchu Łódź w Ruchu, została zainicjowana przez **Martę Kulę**, absolwentkę Akademii Muzycznej. Jest to nieformalna grupa skupiająca zainteresowanych szeroko pojętą improwizacją tańca i improwizacją muzyczną oraz działaniami animacyjnymi w przestrzeni miejskiej. Cykliczne zdarzenia za każdym razem odbywają się w innym miejscu, wpisując się w bieżące wydarzenia kulturalne.

Otwarte Studium Improwizacji

www.meetingpointlodz.blogspot.com

Konrad Szymański

studiumimprowizacji@gmail.com

Fundacja PLASTELINA

Anna Niewiadomska

ania@fundacjaplastelina.pl

Otwarte Studium Improwizacji, zainicjowane w połowie 2010 przez **Konrada Szymańskiego**, absolwenta „Codarts” – Rotterdam Dance Academy. Realizuje cykliczne projekty związane z techniką improwizacji i kompozycji w czasie rzeczywistym (*instant composition*) takie jak *Meeting point*, otwarte warsztaty improwizacji, INTER/ACTION oraz spektakle.

Kolektyw OSI tworzą Konrad Szymański, Lola Silvestro (Argentyna) – performer, Anna Niewiadomska (Polska) – koordynator [Fundacja PLASTELINA] oraz wielu innych artystów, którzy współpracowali podczas realizacji performansów.

OSI nie ma stałej siedziby, wszystkie projekty odbywały się w różnych formach i miejscach i z różnymi artystami. Na prezentację spektakli i konkretnych projektów OSI korzysta czasami z Sali AOIA.

2.2.4. Balet i jazz

Teatr Tańca Gong

Radomskie Centrum Tańca Kuźnia

ul. Marii Curie Skłodowskiej 4

26-600 Radom

www.rctkuznia.pl

e-mail: taniecgong@poczta.onet.pl

Teatr Tańca Gong jest rozwinięciem działalności prowadzonej w szkole tańca RTC Kuźnia. Realizuje choreografie oparte na technice baletu klasycznego i modern jazz.

2.2.5. Taniec ludowy i dawny

Zespół tańca ludowego „Harnam”

www.harnam.net

e-mail: harnam@onet.pl

nowa siedziba Zespołu: ul. Piotrkowska 282a, Łódź

ZTL Harnam należy do struktur organizacyjnych Teatru Lalek „Arlekin”, którego organizatorem jest miasto Łódź

al. 1 Maja 2, 90-718 Łódź

www.arlekin.lodz.pl

e-mail: teatr@arlekin.lodz.pl

Stowarzyszenie Sympatyków Zespołu Tańca Ludowego „Harnam”

al. 1 Maja 2, 90-718 Łódź

www.harnam.pl

e-mail: harnam.stowarzyszenie@gmail.com

ZTL Harnam to najstarszy tego typu zespół w Polsce, powstał w 1947 roku. Jego założycielką była Jadwiga Hryniewiecka, uczennica prekursorki niemieckiego tańca ekspresjonistycznego Mary Wigman. Współtwórczyni sukcesów wileńskiej „Reduty”, choreograf, baletmistrz i solistka warszawskiego Teatru Wielkiego, pierwszy choreograf PZPiT „Mazowsze”.

Nową siedzibą zespołu mieści się w kompleksie zabudowań Białej Fabryki Ludwika Geyera. Budynek został odnowiony i przystosowany do potrzeb zespołu. Posiada trzy sale baletowe: widowiskową z balkonem, małą i półokrągłą, garderoby, małe i duże foyer, salę dla orkiestry i pokoje administracyjne, magazyn kostiumów.

W ciągu 64 lat istnienia występy zespołu obejrzało około 8 mln widzów, podczas 3640 koncertów. W czasie 85 tournées artystycznych „Harnam” odwiedził 32 kraje w Afryce, Ameryce Północnej, Azji i Europie. Poza własną działalnością szkoleniową i artystyczną, zespół prowadzi także otwarte warsztaty i działalność dla społeczności lokalnej, tj. pokazy, warsztaty dla dzieci.

Zespół Pieśni i Tańca „Dobroń”

Zespół prowadzi działalność pod patronatem Urzędu Gminy, w ramach struktur i w siedzibie Górnosląskiego Ośrodka Kultury w Dobroniu.

Gminny Ośrodek Kultury

ul. W. Witosa 1 a

95-082 Dobroń

www.zpit.dobron.eu

e-mail: gok.dobron@interia.pl

Zespół powstał w 1958 roku z inicjatywy kilku działaczy, m.in. Wojciecha, Wiesława Kabzy, Jerzego Michalaka, Marii Neugebauer, Włodzimierza Sysio i Barbary Żórawskiej - kierownika zespołu od chwili powstania przez okres 30 lat. Obecnie ZPiT „Dobroń” pracuje pod kierownictwem Kamili Zastróżnej. Choreografem zespołu jest Marlena Prusisz. Stanisław Wojtczak zajmuje się akompaniamentem i opracowaniami muzycznymi, a Janusz Kazmierczak odpowiada za śpiew. Zespół liczy 60 uczestników w trzech kategoriach wiekowych: dziecięcej, młodzieżowej i dorosłej. Zespołowi towarzyszy 6-osobowa kapela.

Bogaty repertuar „Dobronia” tworzą pieśni i tańce kilku regionów, widowiska oraz tańce narodowe. Zespół prezentował swój dorobek artystyczny na scenach wielu krajów Europy oraz Azji. Skład zespołu to w większości mieszkańcy Dobronia, a także pobliskich miejscowości. Tradycja wspólnego tańca przechodzi z pokolenia na pokolenie.

Zespół ludowy „Koderki”

Zespół działa w ramach struktur organizacyjnych i w siedzibie Łowickiego Ośrodka Kultury

Łowicki Ośrodek Kultury

ul. Podrzeczna 20

99-400 Łowicz

www.lok.art.pl

e-mail: maciekmalangiewicz@poczta.onet.pl

dyrektor ŁOK: Maciej Malangiewicz

„Koderki” to nazwa przybrana przez zespół w 1985 roku. Zespół koncertował w Niemczech, Holandii, Francji, Finlandii, Włoszech, Hiszpanii, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie na Węgrzech i na Ukrainie. Od roku 2001 kierownikiem zespołu jest Eugeniusz Strycharski, choreografią zajmuje się Jacek Lewandowski, śpiewem – Ewa Smerecka. Zespołowi towarzyszy 5-osobowa kapela ludowa. Zespół aktywnie koncertuje w całej Polsce.

Zespół Pieśni i Tańca „Anilana”

Zespół działa w ramach struktur organizacyjnych i w siedzibie Domu Kultury „Ariadna” (Widzewskie Domy Kultury)

Dom Kultury „Ariadna”

Kierownik: Dorota Malska

ul. Niciarniana 1/3

92 - 208 Łódź

www.wdk.pl

e-mail: ariadna@wdk.pl

ZPiT „Anilana” powstał w 1970 roku przy Zakładach Włókien Chemicznych Chemitex – Anilana. W 1981 roku opiekę nad zespołem przejęły Widzewskie Domy Kultury. Założycielem zespołu, kierownikiem artystycznym i choreografem jest Leszek Woszczyński. Aktualnie członkami zespołu są studenci i uczniowie łódzkich szkół i uczelni. Zespół jest laureatem nagród na krajowych i międzynarodowych festiwalach folklorystycznych, występował w Europie, Afryce północnej i Azji. Współorganizator Międzynarodowych Warsztatów Folklorystycznych.

Zespół Pieśni i Tańca „Sieradzanie”

Zespół działa w siedzibie Powiatowego Ośrodka Kultury w Sieradzu

Powiatowy Ośrodek Kultury w Sieradzu

ul. POW 19

98-200 Sieradz

www.sieradzanie.republika.pl

e-mail: sieradzanie@poczta.onet.pl

ZPiT „Sieradzanie” rozpoczął swoją działalność w 1975 roku. Jego założycielem i pierwszym kierownikiem był Bronisław Nawrocki, a pierwszym choreografem – Zofia Chojnacka. Mecenat nad zespołem sprawowało Towarzystwo Przyjaciół Sieradza, później (przez ponad 11 lat) Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego „Sira” w Sieradzu. Od 1991 roku Zespołem opiekuje się Ośrodek Kultury w Sieradzu. Choreografem Zespołu jest Teresa Dębska, kierownikiem muzycznym Stanisław Wojtczak. „Sieradzanie” brali udział w licznych koncertach w wielu miastach Polski oraz w Europie i Azji. W repertuarze znajdują się tańce, pieśni i obrzędy z różnych regionów kraju: sieradzkiego, łowickiego i lubelskiego, oraz tańce narodowe.

Zespół Pieśni i Tańca „Łódź”

Zespół działa w ramach struktur organizacyjnych i w siedzibie Centrum Kultury Młodych

Centrum Kultury Młodych
93-021 Łódź
ul. Lokatorska 13
www.zpitlodz.pai.net.pl
zpitlodz@yahoo.com

ZPiT „Łódź” został założony w 1983 roku przez Piotra Witycha, który współpracował z zespołem do 1996 roku. Obecnie zespołem zajmują się: choreograf i kierownik artystyczny Danuta Ciechańska oraz choreograf i asystent kierownika artystycznego Beata Stelmach. Kierownikiem muzycznym i akompaniatorem jest Mirosław Kućba.

Od 1995 roku współorganizatorem ZPT „Łódź” oraz Centrum Kultury Młodych w Łodzi są współorganizatorem odbywających się obecnie co dwa lata w okresie letnim Międzynarodowych Warsztatów Folklorystycznych. Od początku głównym organizatorem warsztatów są Widzewskie Domy Kultury, a gospodarzem DK „Ariadna”. Inicjatorem i pomysłodawcą całego przedsięwzięcia jest Leszek Woszczyński - kierownik artystyczny i choreograf ZPiT „Anilana”. Obok łódzkich zespołów folklorystycznych biorą w niej udział zespoły z całego świata. W 2011 roku Warsztaty odbędą się po raz 29.

Akademicki Zespół Pieśni i Tańca Uniwersytetu Łódzkiego „Kujon”

Uniwersytet Łódzki
ul. Narutowicza 65
90-131 Łódź
www.kujon.uni.lodz.pl
e-mail: kujon_ul@tlen.pl

Zespół powstał w 1987 roku i jest jedynym studenckim zespołem folklorystycznym w akademickiej Łodzi, a jego członkami są studenci UŁ, Politechniki Łódzkiej, Akademii Muzycznej i innych łódzkich uczelni. AZPiT „Kujon” jest jedną z organizacji studenckich przy Uniwersytecie Łódzkim, podlega Prorektorowi ds. studenckich, a strukturalnie kierownikowi działu spraw bytowych studentów UŁ, zajęcia odbywają się w sali gimnastycznej U na, ul. Tamka 12. Środki na działalność pochodzą z celowej dotacji Rektora UŁ, Urzędu Miasta, występów płatnych, dotacji sponsorów, realizacji programów i grantów.

W swoim repertuarze „Kujon” ma tańce narodowe i regionalne oraz opartą na miejskim folklorze Łodzi opowieść muzyczno-taneczną. Wielokrotne występy w kraju i na festiwalach w Europie, Afryce Północnej i Azji przyniosły zespołowi nagrody i wyróżnienia. „Kujon” posiada specjalną ofertę edukacyjną dla szkół i placówek kulturalnych.

Zespół Pieśni i Tańca „Kalina”

Zespół działa w ramach struktur organizacyjnych i w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury w Domaniewicach

Gminny Ośrodek Kultury w Domaniewicach

Główna 3

99-434 Domajewice

www.kalina.art.pl

e-mail: Kostecki@kalina.art.pl

Zespół powstał w 1989 roku. Obecnie liczy 28 tancerzy w grupie kadrowej i 30 osób w grupie przygotowawczej. Zespół prowadzą Tomasz i Halina Kostecy, w jego repertuarze znajdują się tańce i przyśpiewki regionów z całej Polski oraz tańce narodowe.

Akademicki Zespół Folklorystyczny Mazowieckiej Wyższej Szkoły Humanistyczno-Pedagogicznej „Masovia”

Mazowiecka Wyższej Szkoły Humanistyczno-Pedagogicznej

ul. Akademicka 1/3

99-40 Łowicz

www.mwshp.lowicz.pl

e-mail: sekretariat@mwshp.lowicz.pl

Zespół powstał przy prywatnej uczelni w 2001 roku. Kierownikiem zespołu jest Stanisław Wielec, kierownikiem artystycznym i choreografem jest Leszek Woszczyński (choreograf ZPiT „Anilana” w Łodzi) za opracowanie muzyczne i wokalne odpowiada Janusz Kaźmierczak. Zespołowi towarzyszy kapela pod kierownictwem Dariusza Proszaka.

Zespół ludowy „Bałdrzychowianie”

Zespół działa w ramach struktur organizacyjnych i w siedzibie Wiejskiego Centrum Kultury w Bałdrzychowie

WCK w Bałdrzychowie

Bałdrzychów 27

99-200 Poddębice

www.baldrzychow.republika.pl

e-mail: baldrzychow@op.pl

Zespół powstał w 2007 roku, składa się z 18 tancerzy i 5-osobowej kapeli. Choreografem zespołu jest Grzegorz Brożyński.

Zespół tańca dawnego „Dworzanie”

Stowarzyszenie historyczno – kulturalne „Dworzanie”

prezes Elżbieta Bartnik

ul. Szkolna 1 m. 10

99 – 210 Uniejów

www.dworzanie.bnx.pl

e-mail: bartnik.e13@gmail.com

Zespół w repertuarze posiada tańce z okresu średniowiecza i renesansu, zajmuje się także oprawą artystyczną różnego rodzaju imprez np. turniejów rycerskich, festynów, festiwali, jubileuszów. Posiada również ofertę edukacyjną dla przedszkoli i szkół. W ramach Stowarzyszenia działa także teatr ognia „Lux tenebris”.

2.3. Organizacje pozarządowe

Fundacja Kino Tańca

www.kinotanca.com

kinotanca@gmail.com

Fundacja została założona w 2003 roku w Warszawie przez **Sonię Nieśpiałowską-Owczarek i Jacka Owczarka**, którzy jesienią 2008 przenieśli się na stałe do Łodzi. Jest organizacją nieprowadzącą działalności gospodarczej i pozyskuje dotacje celowe na konkretne wydarzenia. Na potrzeby organizowanych wydarzeń każdorazowo wynajmuje lub pozyskuje na zasadzie barteru przestrzeń i obsługę techniczną, tj. teatr, sale na próby i warsztaty.

Fundacja Kino Tańca jest inicjatorem i głównym organizatorem pierwszego i jedyne w Polsce festiwalu filmów tańca, prezentującego najlepsze filmy nurtu *dance film and video*. Od 2002 roku zorganizowała cztery edycje Międzynarodowego Festiwalu Kino Tańca w Łodzi. Fundacja wielokrotnie prezentowała polskie i zagraniczne filmy tańca na festiwalach tańca i w klubach filmowych w całej Polsce, tworzyła program *Nowe Horyzonty Tańca* (2007), retrospektywę filmów Shony McCullagh (2008) na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym Era Nowe Horyzonty we Wrocławiu.

W październiku 2007 Fundacja zorganizowała pierwszą edycję Międzynarodowego Festiwalu Improwizacji Tańca SiC! (dyr. artystyczna: Ilona Trybuła), współpracując z Teatrem Wytwórnia, Centrum Łowicka, a od 2010 roku z CSW – Zamek Ujazdowski w Warszawie. Fundacja jest członkiem Dance Films Association i Media and Dance Network.

Sonia Nieśpiałowska-Owczarek, prezes Fundacji, współtworzy także Stowarzyszenie MOVIN’ ŁÓDŹ. Przez osiem lat zajmowała się tańcem współczesnym i kontakt improwizacją. Od 2009 roku związana z Muzeum Sztuki w Łodzi jako koordynator wystaw.

Stowarzyszenie MOVIN' ŁÓDŹ
www.movinlodz.wordpress.com
e-mail: movinlodz.com@gmail.com

Decyzja o powołaniu wspólnego Stowarzyszenia zapadła w 2010 roku, oficjalnie zaczęła ono działalność jako nowa organizacja w maju 2011. MOVIN' ŁÓDŹ tworzy środowisko łódzkich twórców tańca współczesnego: choreografowie, tancerze, pedagodzy i menedżerowie tańca: Pracownia Fizyczna, Teatr Tańca „Alter”, Teatr Tańca Pro, Grupa Skład, Fundacja Kino Tańca, Ananda, grupa KIJO oraz contactimprovisation.eu. Wszystkie podmioty współpracując ze sobą, wymieniając się doświadczeniami, planując i realizując wspólne przedsięwzięcia. Stowarzyszenie ma na celu promocję przedsięwzięć każdego z podmiotów i wspólnych projektów, pozyskiwanie funduszy na produkcję i eksploatację. Z inicjatywy stowarzyszenia powstał i został opracowany projekt utworzenia w Łodzi centrum tańca współczesnego.

2.4. Teatry instytucjonalne i prywatne

Teatr Wielki w Łodzi

Plac Dąbrowskiego
90-249 Łódź
www.operalodz.com
e-mail: teatr@teatr-wielki.lodz.pl

Pierwsza premiera zespołu Opery Łódzkiej odbyła się 1954 roku na scenie Teatru Nowego w Łodzi. Działalność w gmachu przy placu Dąbrowskiego Teatr zainaugurował w 1967 roku. Od 1967 roku prezentuje klasyczny i współczesny repertuar operowy i baletowy. W Teatrze realizowano ponad 260 premier znalazły się: inscenizacje baletu klasycznego, dzieła współczesnych kompozytorów, a także pozycje operetkowe i musicalowe.

Od początku swojego istnienia Teatr Wielki w Łodzi jest organizatorem i miejscem pokazów międzynarodowego festiwalu Łódzkie Spotkania Baletowe, prezentującego sztukę baletu i różnorodne nurty tańca współczesnego. LSB odbywają się co dwa lata, w 2011 odbędą po raz dwudziesty pierwszy, z budżetem 3 milionów złotych. Teatr Wielki jest instytucją kultury Samorządu Województwa Łódzkiego.

Teatr Muzyczny w Łodzi

ul. Północna 47/51
91-425 Łódź
Dyrektor Grażyna Posmykiewicz
www.teatr-muzyczny.lodz.pl
e-mail: info@teatr-muzyczny.lodz.pl

Teatr Muzyczny jest najstarszą sceną muzyczną w Łodzi – działa od 66 lat. Budynek teatru po generalnym remoncie zostanie oddany do użytku w połowie 2011 roku. W repertuarze teatru znajdują się wielkie dzieła klasyki operetkowej, komedie muzyczne, a także klasyczne musicale. Organizatorem teatru jest Miasto Łódź. W czasie remontu teatr korzystał z gościnności scen łódzkich instytucji. Kierownikiem i pedagogiem 11-osobowego baletu TM jest Artur Żymełka.

Stowarzyszenie Teatralne CHOREA

www.chorea.com.pl

e-mail: chorea@chorea.com.pl

Fabryka Sztuki

ul. Tymienieckiego 3

90-365 Łódź

www.fabrykasztuki.org

info@fabrykasztuki.org

Działalność Stowarzyszenia Teatralnego CHOREA jest kontynuacją rozpoczętej w Ośrodku Praktyk Teatralnych „Gardzienice” pracy dwóch grup: Orkiestry Antycznej prowadzonej przez Tomasza Rodowicza i Macieja Rychłego oraz zespołu Tańców Labiryntu, prowadzonego przez Dorotę Porowską i Elżbietę Rojek. Teatr rozpoczął samodzielną pracę w roku 2004, w wyniku połączenia tych dwóch formacji. W ciągu trzech pierwszych lat działalności Stowarzyszenie nie posiadało stałej siedziby. W 2007 roku Teatr rozpoczął pracę w Fabryce Sztuki w Łodzi, miejskiej instytucji kultury utworzonej przez Łódź Art Center, Teatr CHOREA i Urząd Miasta Łodzi. Jej dyrektorem artystycznym jest Tomasz Rodowicz. Teatr dysponuje salą teatralną i jedną salą prób.

W początkach pracy twórczej CHOREA odwoływała się do tradycji antycznych. Prowadząc badania nad źródłami tańca i muzyki, eksplorowała kulturę Antyku. Wyniki swych poszukiwań skonfrontowała ze współczesnymi formami teatru, tworząc spektakle, w których tradycja styka się z nowoczesnością. Zespół Teatru CHOREA wytworzył własną technikę treningu, polegającą na pracy z ciałem, głosem i rytmem, w pracy z partnerem i grupą.

Repertuar teatru obejmuje 9 spektakli. Teatr regularnie prowadzi cykle warsztatów teatralnych oraz organizuje Festiwal Teatralnego RETRO/PER/SPEKTYWY www.retroperspektywy.pl.

Od roku 2011 siedziba Fabryki Sztuki zostanie zamknięta na czas generalnego remontu, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Teatr będzie nadal pracował na jednej sali treningowej w Fabryce Sztuki, spektakle będzie grać gościnnie w innych teatrach w Łodzi.

Teatr V6

Żeromskiego 74/76

90-525 Łódź

www.teatr6.pl

e-mail: biuro@teatr6.pl

Pierwszy teatr prywatny w Łodzi. Dysponuje zaadaptowaną na potrzeby prezentacji spektakli i wyposażoną w nowoczesny sprzęt techniczny siedzibą w byłym kinie „Przedwiośnie”. Działa od 2008 roku. Teatr ma stały zespół tancerzy, zbudowany w oparciu o formację V6. Obecnie w repertuarze znajduje się pięć spektakli tworzonych w nurcie *cirque nouveau*, musicalowych oraz rewiu. Gościnnie w V6 spektakle swoje prezentuje także Teatr Muzyczny w Łodzi.

3. Wykaz teatrów, scen i innej infrastruktury tańca

Teatry gościnnie prezentujące spektakle tańca na zasadzie wynajmu sceny i obsługi technicznej lub w ramach organizowanych festiwali, to Teatr Nowy i Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych.

Teatr Nowy im. Kazimierza Dejmka w Łodzi

ul. Zachodnia 93

90-402 Łódź

www.nowy.pl

Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych

ul. Zachodnia 54/56

90-403 Łódź

www.aoia.pl

sekretariat@aoia.pl

4. Podsumowanie i krótka analiza dynamiki zmian

W Łodzi od 36 lat istnieje podstawowa szkoła baletowa, a od roku również popołudniowa prywatna podstawowa szkoła baletowa, dwa kierunki I stopnia kształcące tancerzy i choreografów – na Akademii Muzycznej w Łodzi (od 2007) oraz prywatnej uczelni AHE (od 2008). Od 1995 roku prowadzony jest instruktorski kurs kwalifikacyjny dający uprawnienia do wykonywania zawodu pedagoga tańca (takie uprawnienia daje także kierunek na AM), oraz prywatna szkoła musicalowa (od 2007). Edukacja akademicka dla tancerzy cieszy się niesłabnącym powodzeniem i z pewnością będzie się w Łodzi rozwijać. Kolejnym bardzo ważnym etapem akademickiego kształcenia tancerzy będzie w przyszłych latach utworzenie studiów dziennych. Najważniejszym wyzwaniem wydaje się jednak przygotowania absolwentów studiów związanych z tańcem do funkcjonowania w zawodzie, stworzenie możliwości prezentacji swoich projektów już w czasie studiów oraz grania dyplomów, praktyk i szkoleń w zakresie zarządzania projektami, samozatrudnienia. Wszystko po to, by absolwenci znaleźli zatrudnienie w zawodzie i uczestniczyli w kreowaniu życia kulturalnego miasta i regionu łódzkiego.

Obecnie w Łodzi działa siedem grup pracujących w technice tańca współczesnego, improwizacji i kontakt improwizacji: Teatr Tańca PRO, Grupa SkłAd, Pracownia Fizyczna, Teatr Tańca „Alter“, „Ananda“ Krzysztof i Anna Skolimowscy, kolektyw Otwartego Studium Improwizacji, cykliczne projekty: jak contactimprovisation.eu – projekty realizowane niezależnie przez Michała Ratajskiego i Sebastiana Fległa, Łódź w Ruchu oraz dwie organizacje pozarządowe – Fundacja Kino Tańca i nowopowstałe stowarzyszenie MOVIN' ŁÓDŹ. Żaden z twórców tańca i teatrów tańca współczesnego nie posiada obecnie stałego miejsca do pracy ani środków na bieżącą działalność. Nie istnieje również w Łodzi żadna scena prezentująca spektakle tańca współczesnego w sposób regularny. Premiery powstają własnym nakładem środków lub z pozyskanych dotacji celowych, są to jednak odosobnione przypadki. Efektem takiego modelu pracy jest skupienie na wartościach merytorycznych i artystycznych samego tańca i choreografii, przy braku środków na profesjonalną produkcję spektakli, reżyserię i realizację światła, scenografię czy zaproszenie do współpracy

kompozytorów i muzyków. Nie powstają również profesjonalne dokumentacje i portfolia spektakli oraz projektów artystycznych, co *de facto* uniemożliwia skuteczną promocję. Brak możliwości profesjonalnej produkcji wpływa na decyzje artystyczne, niejednokrotnie krótszy czas spektaklu, ograniczenie środków do minimum, tak, by spektakl był tani w eksploatacji. Eksploatacja istniejących spektakli odbywa się głównie poza granicami Łodzi, wyłącznie dzięki zaangażowaniu choreografów i tancerzy w promocję spektakli i zgłaszanie ich na festiwale, lub jest realizowana w Łodzi za każdym razem na innej scenie. Każdy z opisanych w raporcie podmiotów na własną rękę wynajmuje salę do realizacji swoich projektów: spektakli, warsztatów, pokazów, lub pozyskuje dostęp do sali czy sceny na zasadzie barteru. Brakuje cyklicznych zajęć tańca, warsztatów i szkoleń dla profesjonalnych tancerzy. Szkołą się oni i biorą udział w projektach artystycznych poza Łodzią.

Nie istnieje spójna promocja tańca, skierowana do różnych grup odbiorców. Zjawisko tańca nie jest promowane z perspektywy przynależności do jednej z dziedzin sztuki. Ciężar promocji wydarzeń spoczywa wyłącznie na podmiotach je realizujących, które nie posiadają środków i narzędzi do skutecznego propagowania tych zdarzeń, co wpływa na frekwencję i widoczność tańca w ofercie kulturalnej miasta. Wszystkie te czynniki, tj. brak sal, finansowania i skutecznej promocji wpływają negatywnie na rozwój tańca w Łodzi.

Potencjał środowiska tańca współczesnego, łódzkich grup i choreografów i tancerzy, którzy zdecydowali się po 2008 roku związać z Łodzią jest wciąż bardzo duży. Sytuacja ta, sprzyjająca budowaniu w Łodzi programu tańca na wysokim poziomie może ulec pogorszeniu., Jeśli nie zostaną osiągnięte cele środowiska, takie jak stała możliwość pracy i prezentacji, produkcji, realizacji programu impresaryjnego w odpowiedniej siedzibie, oraz spójna promocja skierowana tak do mieszkańców Łodzi, jak i na zewnątrz, twórcy będą coraz więcej projektów realizować poza Łodzią.

Grupy tworzące w technice jazzowej czy baletowej powstają przy komercyjnych szkołach tańca, takich jak Teatr Tańca Gong. Ich rozwój uzależniony jest przede wszystkim od profesjonalizacji, udziału w szkoleniach i ważnych festiwalach tańca. Dotyczy to także zespołów tańca dawnego.

Dziesięć zespołów pieśni i tańca działających Łodzi i regionie łódzkim, zarówno tych istniejących od dziesięcioleci, jaki i tych powstałych w ostatnich latach, czerpie z bogatej tradycji regionalnego folkloru. Obok zachowania i promocji tradycji tworzą także stałą, intensywną ofertę edukacji tanecznej dla dzieci i młodzieży. Wielu dorosłych członków zespołów kształci się w innych kierunkach i swoją pracę zawodową wiąże z tańcem jako tancerze, pedagogzy, choreografowie, aktorzy. Siłą zespołów jest kształcenie taneczne członków, możliwe dzięki stałym siedzibom i regularnemu treningowi w przestrzeniach zapewnionych przez placówki kulturalne czy uczelnie. Przykład zespołów tańca ludowego pokazuje, jak ważna jest ciągłość pracy, stałe zaplecze infrastruktury i wsparcie publiczne. Na dzień dzisiejszy brakuje spójnej promocji ukierunkowanej na informowanie o aktualnych wydarzeniach i profesjonalnej dokumentacji osiągnięć. Dotyczy to również promocji tańca współczesnego.

Teatry instytucjonalne, takie jak Teatr Wielki w Łodzi czy Teatr Muzyczny oraz te posiadające siedzibę i dotację, jak Teatr Chorea, realizują stały program, uzależniony w przypadku każdej z tych instytucji od wysokości dotacji i dostępnej infrastruktury. Stała działalność pozwala na zdobycie stałej publiczności, organizację festiwali, pozyskiwanie dodatkowych środków na program i rozwój infrastruktury. Tworzenie miejskich instytucji kultury, w ramach których działają takie teatry jak Chorea, są załączkiem budowania i rozwoju silnych ośrodków kulturalnych, mających realny wpływ na życie kulturalne miasta. Rozwój ten zależy jednak od jakości programu, konsekwencji władz i aktualizowania wysokości dotacji.

Inicjatywy prywatne, takie jak Teatr V6 w Łodzi wpisują się w sieć prywatnych teatrów w Polsce, których liczba będzie rosła. Sukces tego rodzaju teatrów zależy od utrzymywania i ciągłego podnoszenia poziomu artystycznego spektakli, oferowania repertuaru dla różnych grup widzów oraz budowania i rozwijania stałego zespołu, w którym tancerze realizują się zawodowo, podnosząc swoje kwalifikacje.

Teatry instytucjonalne czy ośrodki kultury oraz teatry prywatne w Łodzi prezentują gościnnie spektakle tańca łódzkich twórców na zasadzie wynajmu sceny i obsługi technicznej lub w ramach festiwali. Spowodowane jest to brakiem sceny prezentującej taniec jako główny trzon swojego programu. Sytuacja, w której dana grupa czy teatr tańca gra gościnnie na scenie teatru lub ośrodka kultury powinna być sposobem na prezentację tańca innej publiczności, poszerzania grona odbiorców, natomiast stanowi obecnie jedyny sposób prezentacji teatru tańca. Brak własnej sceny dotyczy wszystkich podmiotów i twórców tańca w Łodzi.

Sytuacja tańca w Łodzi i regionie łódzkim daje nadzieję na rozwój i profesjonalizację sektora, konieczne są jednak zmiany systemowe, zwłaszcza w zakresie infrastruktury, przejrzystych mechanizmów finansowania grantowego, możliwości stałych dotacji na realizację całorocznego programu oraz gromadzenia dokumentacji i promocji łódzkich zespołów, grup, twórców i cyklicznych projektów.

5. Sugestie dotyczące możliwości rozwoju regionalnego i infrastruktury

Głównym problemem w sektorze tańca jest znikoma liczba stanowisk pracy w formie umowy o pracę. Praca tancerz czy choreograf wiąże się zwykle z zawieraniem umowy zlecenia lub umowy o dzieło, tancerze są więc pozbawieni wielu przywilejów, jakie daje stała praca, tj. urlopy wychowawcze, składki na emeryturę. Rozwiązaniem tej sytuacji mogą być szkolenia dla osób zawodowo związanych z tańcem w zakresie samozatrudnienia i pozyskiwania funduszy, dające narzędzia do efektywnego wykorzystania umiejętności zawodowych tancerzy, choreografów i pedagogów. Drugim problemem, dotyczącym szczególnie taniec współczesny, jest brak miejsc umożliwiających przygotowanie i wystawianie spektakli oraz brak wsparcia i promocji tej działalności. Rozwiązanie problemu nie leży jednak w zwiększeniu dostępności scen teatrów czy ośrodków kultury dla niezależnych twórców czy w stworzeniu sceny impresaryjnej bez własnego repertuaru i zespołu. Takie możliwości mogą sprzyjać promocji tańca, jednak w zasadniczy sposób nie wpłyną na jego rozwój.

Sposobem na stworzenie szans prezentacji i rozwoju tańca w perspektywie długofalowej, z gwarancją optymalnego wykorzystania potencjału tańca, jest całoroczna realizacja programu artystycznego i edukacyjnego przez podmioty i twórców działających w Łodzi. Wbrew panującej w Polsce od lat tendencji, wykorzystując potencjał, który tkwi w twórcach, tancerzach i studentach wydziałów tańca w Łodzi, można zbudować całoroczny program tańca oparty o własne produkcje, także w systemie rezydencyjnym. W drugiej kolejności można również zapraszać najlepsze spektakle z Polski i zagranicy, by móc konfrontować metody i efekty pracy oraz wzajemnie się inspirować. Należy stwarzać warunki codziennej pracy choreografom i tancerzom, którzy zdecydowali związać się z Łodzią na stałe, oraz warunki pracy projektowej, zapraszać twórców z Polski i zagranicy: choreografów, którzy będą pracować z łódzkimi tancerzami, i tancerzy, którzy wezmą udział w łódzkich produkcjach. Szczególnie ważne jest prowadzenie dokumentacji dokonań twórców i wpisanie ich w szeroki kontekst kultury, działalność badawcza i edukacyjna, wspieranie promocji spektakli, wydarzeń i inicjatyw łódzkich twórców.

Ten cel może być osiągnięty przez wpisanie działalności twórców tańca współczesnego w program miejskiej instytucji kultury, z założenia skupiającej w jednym miejscu kilka podmiotów działających na równych zasadach, tak jak działa obecnie np. Fabryka Sztuki w Łodzi. Drugim rozwiązaniem jest stworzenie niezależnego miejsca dla

tańca, upowszechniającego taniec współczesny jako niezależną dziedzinę sztuki. Miejsce to powinno posiadać sale do treningów i scenę tańca, która będzie pokazywać repertuar dla mieszkańców Łodzi; powinno zajmować się także pracą nad systemem finansowania premier i stałej eksploatacji przedstawień, oraz kontynuować działania edukacyjne poszczególnych grup i poszerzać je o ambitne projekty społeczne.

Z inicjatywą utworzenia we współpracy z władzami Miasta centrum tańca w Łodzi – nowej instytucji bądź przestrzeni działającej pod patronatem istniejącej instytucji kultury, której bieżącą działalność będzie finansowana ze środków publicznych, wystąpiło łódzkie środowisko tańca współczesnego, zrzeszone we wspólnej organizacji Stowarzyszenie Movin' Łódź. Rozmowy z władzami miasta o możliwościach i formach współpracy trwają od czerwca 2010 roku. Powinna także powstać baza scen regionu łódzkiego otwartych na prezentacje tańca, co umożliwiłoby cykliczne wystawianie spektakli, czy repertuaru w miastach regionu. Wspólne projekty interdyscyplinarne podmiotów pracujących w różnych technikach, wymiana doświadczeń i wspólne szkolenia mogą zapobiec izolacji środowisk związanych z tańcem i stworzyć więcej możliwości podnoszenia kwalifikacji tancerzy.

Odrębną kwestią jest profesjonalna promocja tańca w regionie, dotycząca wszystkich podmiotów związanych z tańcem, zarówno tańca ludowego, dawnego, jazzowego, baletu, jak i tańca współczesnego, improwizacji i kontakt improwizacji. Promocja poszczególnych zespołów czy środowisk musi zostać połączona z promocją ogólnopolską, a także umożliwić przepływ informacji o bieżących działaniach łódzkiego sektora tańca pomiędzy ośrodkami tańca w Polsce i za granicą.

ⁱ Autorka raportu konsekwentnie używa nazwy „kontakt improwizacja”, przed wielu laty przyjętej przez wielu artystów tej techniki w Polsce i chyba najbardziej w Polsce rozpowszechnionej. Kłopot w tym, że nie istniał wówczas dyskurs krytyczny o tańcu, który dla tanecznej terminologii w językach obcych (głównie w j. angielskim) starałby się proponować polskie odpowiedniki fachowych definicji i klasyfikacji. Dlatego funkcjonują obecnie trzy nazwy: praktycy stosują obecnie termin „kontakt improwizacja”, będący kalką angielskiej nazwy „contact improvisation” (warto jednak zauważyć, że w j. angielskim rzeczowniki bardzo często używane są w funkcji przymiotnikowej, w języku polskim brak jest natomiast podobnej zasady), a krytycy preferują jej polski ekwiwalent, tj. „improwizację kontaktową”. Istnieje także forma pośrednia tego terminu, tj. „improwizacja w kontakcie”. Czytelnik raportów w trakcie ich lektury z pewnością zauważy tę rozbieżność terminologiczną – autorzy stosują wszystkie trzy nazwy – przyp. red.